

РЕЦЕНЗІЯ

на рукопис статті О.О. Стригуна та Ю.Л. Ляски «Оцінювання стійкості гібридів кукурудзи проти стеблового кукурудзяного метелика (*Ostrinia nubilalis* HBN.)»

Кукурудза – одна з основних експортних зернових культур України. За останні 20 років площі вирощування кукурудзи в різних природно-кліматичних зонах країни суттєво зросли і становили у 2019 р. близько 5 млн. га. Завдяки впровадженню нових сортів і гібридів, збільшення хімізації суттєво зросла і продуктивність посівів. Гібриди вітчизняної селекції здатні давати 10–13 т/га зерна, не поступаючись кращим іноземним за основними характеристиками, завдяки адаптованості їх до місцевих умов при значно меншій вартості. Але потенційна продуктивність культури реалізується в умовах України на 45–50% за низки чинників, серед яких важлива частка недобору урожаю належить шкідливим організмам і, зокрема, шкідникам. В ентомокомплексі шкідників домінує кукурудзяний метелик. В окремі, сприятливі для шкідника роки, втрати урожаю зерна можуть досягати 50%. Тому актуальність досліджень О.О. Стригуна та Ю.Л. Ляски не викликає сумнівів.

Мета досліджень полягала у вивченні рівня заселеності та пошкоджуваності стебловим кукурудзяним метеликом різних за стиглістю гібридів кукурудзи вітчизняної та закордонної селекції, визначенні типів (механізмів) стійкості рослин проти даного фітофага, оцінка показників адитивної (сумарної) стійкості за різних механізмів.

При виконанні роботи автори використали рекомендовані методи моніторингу стану популяції метелика в агроценозі, методи досліджень за оцінки стійкості кукурудзи до шкідника. При порівнянні показників на дослідному сортозразку з нестійким еталоном використовували удосконалену шкалу для переведення відсотків у бали стійкості.

За результатами проведених обліків впродовж 2017–2019 рр. в Лівобережному Лісостепу України встановлено, що заселеність різностиглих гібридів кукурудзи кладками яєць стеблового кукурудзяного метелика незначно відрізнялась між собою. Проте пошкодженість рослин гусеницями фітофага мала відчутну різницю. Пошкодженість ранньостиглих гібридів була найменшою і становила – 0,9%; середньоранніх – 1,5%; середньостиглих – 2,1%, що більше ніж удвічі порівняно з ранньостиглими гібридами.

Ретельний аналіз заселеності і пошкодженості гусеницями рослин дозволила авторам дійти висновку щодо існування двох типів стійкості кукурудзи до шкідника: антиксенозу і антибіозу, ранжувати дослідні гібриди за показником адитивного рівня стійкості.

В результаті проведеної роботи відібрано і рекомендовано до впровадження у виробництво перспективних гібридів кукурудзи вітчизняної селекції.

Результати дослідження мають наукову новизну і практичну цінність. Достовірність висновків і рекомендацій базується на аналізі отриманих фактичних даних і не викликає сумніву.

Вважаю, що рукопис статті О.О. Стригуна та Ю.Л. Ляски «Оцінювання стійкості гібридів кукурудзи проти стеблового кукурудзяного метелика (*Ostrinia nubilalis* HBN.)» за рівням наукового аналізу, достовірності отриманих результатів, висновків і узагальнень має наукову новизну і практичну цінність і може бути опублікована у науковому виданні.

**Рецензент,
доктор с.-г. наук, професор,
зав. кафедри екології агросфери та
екологічного контролю НУБіП України**

В. Чайка